

מפגש מס' 61

דף מקורות

ספר ירמיהו פרקים ט"ז - כ'

נושא השיעור: היש סיכוי לשינוי?

1. פיוט "הנה כחומר" מתוך תפילת יום הכיפורים:

כי הנה כחומר ביד היוצר. בְּרָצוֹתוֹ מְרַחֵב וּבְרָצוֹתוֹ מְקַצֵּר.
כֵּן אֲנַחְנוּ בְיָדְךָ. חֶסֶד נוֹצֵר. לְבָרִית הַבֵּט וְאֵל תִּפְּן לַיֹּצֵר:
כי הנה כְּאֶבֶן בְּיַד הַמְּסַתֵּת. בְּרָצוֹתוֹ אוֹחֵז וּבְרָצוֹתוֹ מְכַתֵּת.
כֵּן אֲנַחְנוּ בְיָדְךָ. מַחִיָּה וּמְמוֹתֶיךָ. לְבָרִית הַבֵּט וְאֵל תִּפְּן לַיֹּצֵר:...

2. פרקי אבות, פרק ד משנה כב:

לידע להודיע ולהודע שהוא אל, הוא היוצר, הוא הבורא... והוא עתיד לדון. ברוך הוא, שאין לפניו לא עולה ולא שכיחה ולא משוא פנים ולא מקח שוחד, שהכל שלו.

פרוש רבנו עובדיה מברטנורא שם:

הוא היוצר - שכל העולם הוא בידו כחומר ביד היוצר, ומה טעם, לפי שהוא הבורא שברא את כל העולם כולו מאין, לפיכך יכול לעשות בו כרצונו.

3. מתוך תפילת "ונתנה תוקף" לימים נוראים:

... כי לא תחפוץ במות המת כי אם בשובו מדרכו וחיה, ועד יום מותו תחכה לו אם ישוב מיד תקבלו. אמת, כי אתה הוא יוצרם, ואתה יודע יצרם, כי הם בשר ודם. אדם יסודו מעפר וסופו לעפר, בנפשו יביא לחמו, משול כחרס הנשבר...

4. מדרש רבה שמות פרשה מו פסקה

מהו "אנחנו החומר ואתה יוצרנו"? אמרו ישראל: רבון העולם, אתה הכתבת לנו (ירמיה יח) "הנה כחומר ביד היוצר כן אתם בידי בית ישראל" לכך, אע"פ שאנו חוטאים ומכעיסים לפניך - אל תסתלק מעלינו. למה? שאנחנו החומר ואתה יוצרנו. בא וראה, היוצר הזה אם יעשה חבית ויניח בה צרור, כיון שיוצאה מן הכבשן אם יתן אדם בה משקה מנטפת היא ממקום הצרור ומאבדת את המשקה שבתוכה. מי גרם לחבית לנטף ולאבד מה שבתוכה? - היוצר שהניח בו את הצרור! כך אמרו ישראל לפני הקב"ה: רבון העולם! בראת בנו יצר הרע מנעורינו שנאמר (בראשית ח) "כי יצר לב האדם רע מנעוריו", והוא גורם לחטוא לפניך, ואין אתה מסלק ממנו את החטייה, אלא בבקשה ממך העבירה ממנו כדי שנהא עושים רצונך! אמר להם: כך אני עושה לעתיד לבא, שנאמר: (מיכה ד) "ביום ההוא נאם ה' אוספה הצולעה והנדחה אקבצה ואשר הרעותי" מהו אשר הרעותי? זה יצר הרע. שנאמר: כי יצר לב האדם רע מנעוריו.

5. ילקוט שמעוני מלכים ב רמז רמב

...ומה חזקיהו מלך יהודה שנאמר לו "צו לביתך כי מת אתה..." לא נמנע מלבקש רחמים לפני המקום, שהיה דורש "אפילו חרב מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים", שאר בני אדם על אחת כמה וכמה. ומה משה שנאמר לו "אל תוסף דבר אלי" לא נמנע מלבקש רחמים, ישראל על אחת כמה וכמה: